

Konsultacje społeczne projektu

Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji RIS3 2021+

Departament Planowania, Zrównoważonego Rozwoju i Nauki
26.04 - 31.05.2022 r.

Rola i znaczenie RIS3 2021+ w prowadzeniu polityki rozwoju województwa

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji RIS3 2021+

1. Element systemu planowania rozwoju gospodarczego – **RIS3 2021+** to jeden z dokumentów wdrożeniowych (regionalny dokument programowy) do „Strategii Przyspieszenia 2030+”
2. Dokument ściśle powiązany z „Programem rozwoju gospodarczego”
3. Dokument wymagany przez Komisję Europejską dla spełnienia tzw. warunkowości podstawowej w zakresie CP1 – ściśle powiązany z możliwością wydatkowania środków w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027
4. Dokument określający zasady/założenia ścisłej wieloletniej współpracy środowisk istotnych dla rozwoju innowacyjnej gospodarki

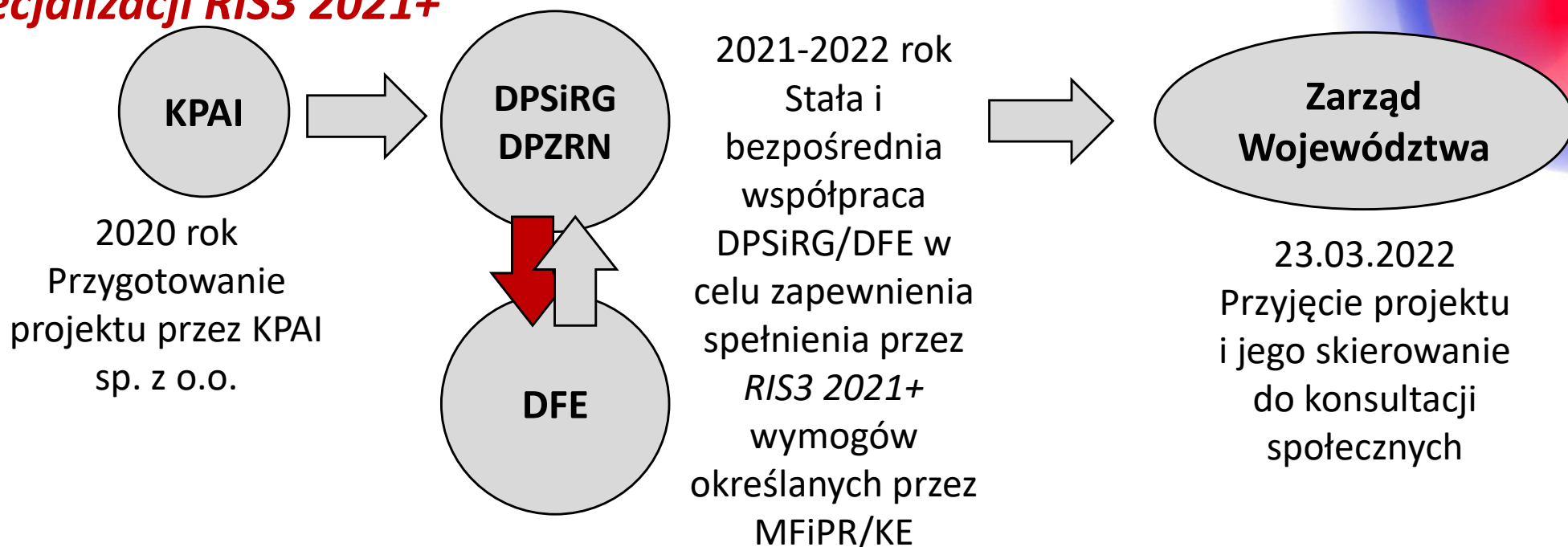
Specyfika ustaleń RIS3 2021+

Ze względu na powiązanie z warunkowością podstawową CP1 **RIS3 2021+** jest dokumentem specyficznym - nieporównywalny z innymi dokumentami o charakterze programowym/strategicznym.

1. Zakres dokumentu jest określony przez konieczność spełniania warunku podstawowego (RIS3 2021+ odnosi się bezpośrednio do niektórych kryteriów) – zakres i forma ustaleń muszą być dostosowane do oczekiwań ministerstwa/KE (jednocześnie jednak nie ma w tym przypadku żadnych regulacji krajowych trybu sporządzania tego dokumentu)
2. Dokument RIS3 2021+ zawiera nie tylko „ustalenia” rozumiane jako „zakres zadań do wykonania” (klasyczne drzewo ustaleń, to jest wykaz celów/kierunków/przedsięwzięć)...
...ale także określa sposób organizacji elementów wspomnianego wcześniej systemu zarządzania inteligentnymi specjalizacjami, to jest:
 - identyfikację regionalnych inteligentnych specjalizacji
 - ustalenia dotyczące organizacji przebiegu Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO)
 - bardzo szczegółowe ustalenia dotyczące monitorowania stanu rozwoju innowacyjności gospodarki w regionie
3. Należy przewidzieć/zaplanować możliwość (częstej) aktualizacji dokumentu

Proces tworzenia dokumentu *Regionalnej Strategii Inteligentnej*

Specjalizacji RIS3 2021+

RIS3 2021+ jako element systemu planowania i koordynacji polityki rozwoju gospodarczego województwa

Ogół zagadnień związanych z kształtowaniem rozwoju województwa

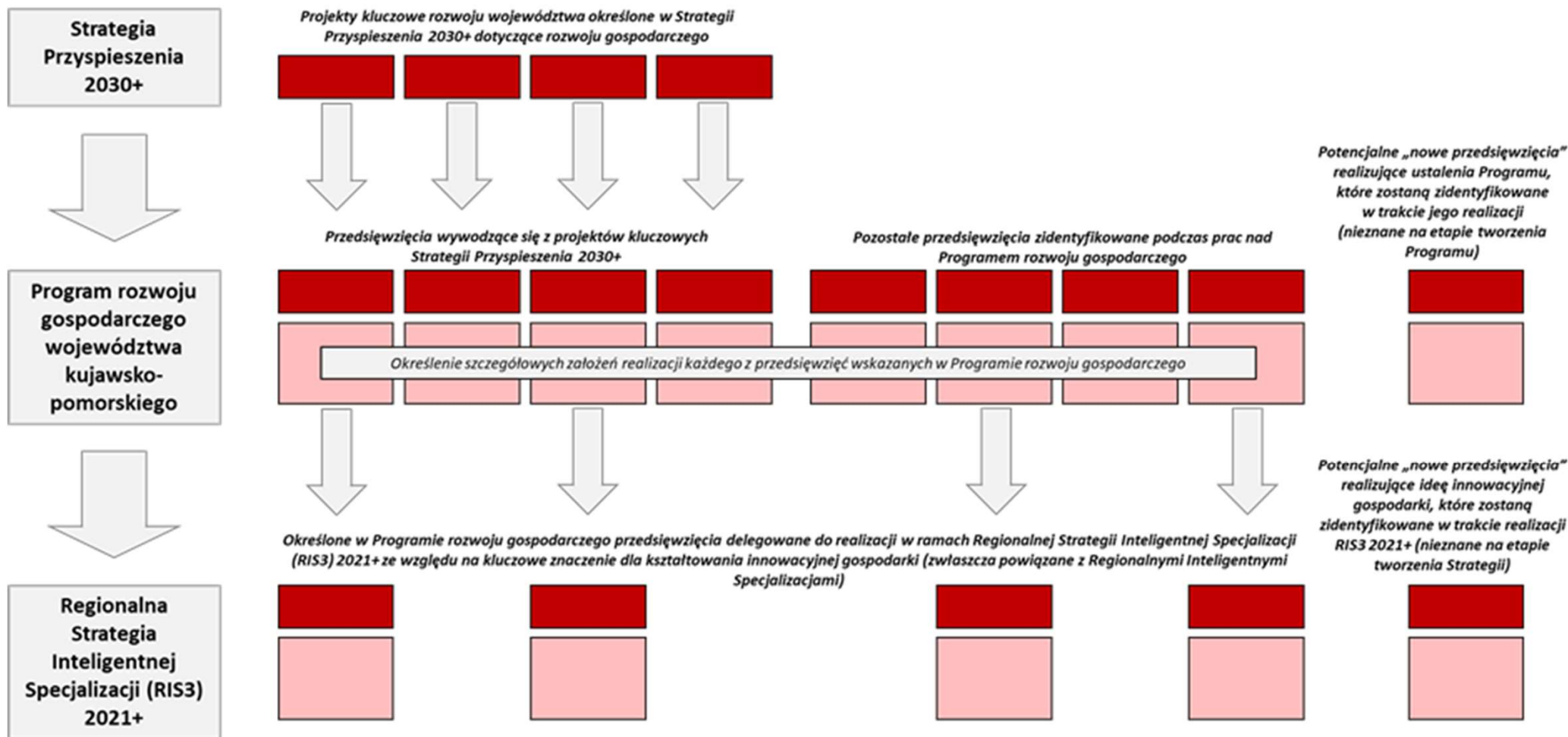
Programowanie wzrostu gospodarczego w sektorze MŚP

Programowanie rozwoju innowacyjnej gospodarki

RIS3 2021+ to dokument rozszerzający Program rozwoju gospodarczego w dziedzinie kształtowania innowacyjnej gospodarki

RIS3 2021+ jako dokument rozszerzający Program w dziedzinie kształtowania innowacyjnej gospodarki

Logika formułowania przedsięwzięć w Programie rozwoju gospodarczego oraz RIS3 2021+

Na czym polega warunkowość podstawowa CP1

W Polityce Spójności UE na lata 2021-2027 koncepcja inteligentnych specjalizacji będzie stanowiła warunek podstawowy dla wykorzystania funduszy strukturalnych UE w ramach Celu Polityki 1 (CP1) – Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej. Warunek ten został zdefiniowany jako „Dobre zarządzanie krajową lub regionalną inteligentną specjalizacją”.

Od spełnienia warunku podstawowego uzależniona jest możliwość certyfikacji środków UE.

Spełnienie kryteriów określonych dla warunków podstawowych podlega cyklicznej weryfikacji. Co istotne – spełnienie tego warunku będzie monitorowane przez Komisję Europejską przez cały okres realizacji programów UE, które wspierają badania, rozwój i innowacje w perspektywie finansowej 2021-2027.

Regiony dokonują samooceny spełnienia warunkowości, a KE weryfikuje prawidłowość spełniania warunkowości przy negocjowaniu programu regionalnego.

Na czym polega warunkowość podstawowa CP1

Spełnienie kryteriów określonych dla warunków podstawowych podlega cyklicznej weryfikacji i będzie monitorowane przez Komisję Europejską przez cały okres realizacji programów UE, które wspierają badania, rozwój i innowacje w perspektywie finansowej 2021-2027.

Kryteria wypełnienia warunkowości podstawowej *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji* dla Celu Polityki 1 w polityce spójności po 2020, to:

1. Aktualna analiza wyzwań dla dyfuzji innowacji i cyfryzacji,
2. Istnienie właściwej regionalnej / krajowej instytucji lub organu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji,
3. Narzędzia monitorowania i oceny służące do pomiaru wyników realizacji celów strategii,
4. Funkcjonowanie współpracy interesariuszy („proces przedsiębiorczego odkrywania”),
5. Działania niezbędne do ulepszenia krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji, (jeśli dotyczy),
6. Działania wspierające transformację przemysłową (jeśli dotyczy),
7. Działania na rzecz wzmocnienia współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych przez strategią inteligentnej specjalizacji.

Na czym polega warunkowość podstawowa CP1

W praktyce spełnienie warunkowości w zakresie CP1 wymaga stworzenia spójnego, złożonego systemu oraz podejmowania regularnych aktywności w zakresie monitorowania i współpracy ze środowiskiem innowacyjnej gospodarki.

Sporządzenie RIS3 jest tylko pierwszym elementem – definiującym w jaki sposób system powinien działać do końca perspektywy.

Elementy diagnozy

Synteza uwarunkowań – Identyfikacja wąskich gardeł rozwoju innowacyjności

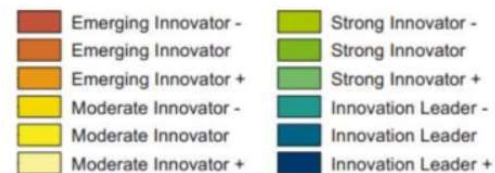
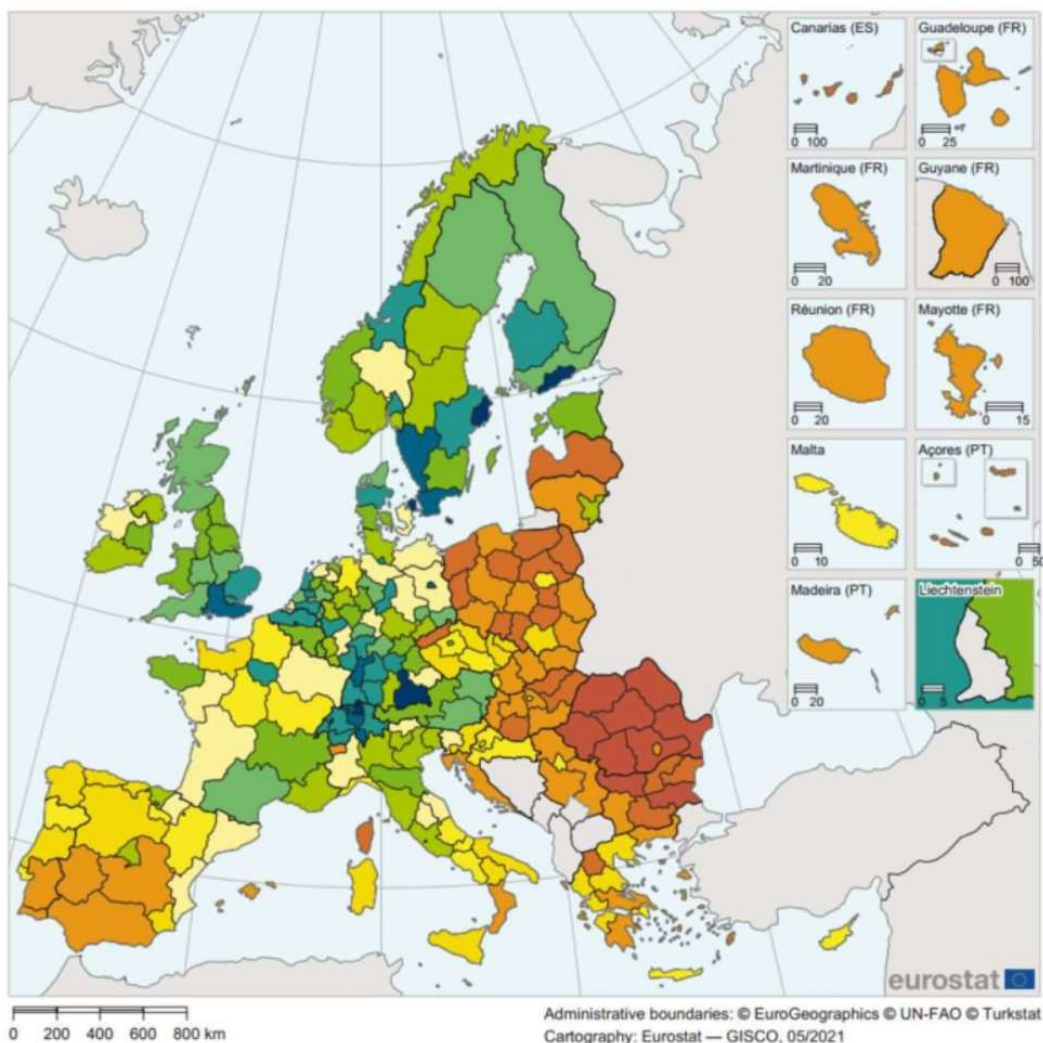
Wąskie gardła rozwoju innowacyjności to wszystkie czynniki mające negatywny wpływ na proces wdrażania innowacji. Wskazane poniżej wąskie gardła zostały zdiagnozowane w wyniku przeprowadzonych analiz, a także wywiadów fokusowych zrealizowanych w ramach spotkań wąskiej, jak i szerokiej grupy ekspertów zaangażowanych w proces wypracowywania strategii.

Do najważniejszych zidentyfikowanych w województwie wąskich gardeł należą:

- Migracja ludności, w tym zwłaszcza młodej, poza region
- Niedostosowanie kierunków kształcenia wyższego do potrzeb innowacyjnej gospodarki
- Niski poziom innowacyjności firm z sektora MŚP
- Niskie nakłady na prace badawczo-rozwojowe
- Trudności w dostępie do kapitału
- Sformalizowanie procedur przyznawania pomocy finansowej oraz brak przejrzystego systemu instytucjonalnego wdrażania innowacji
- Niedostosowanie zaplecza naukowego oraz zaplecza badawczo-rozwojowego do potrzeb sfery przemysłowo-usługowej
- Słabe powiązanie sfery nauki z gospodarką
- Niewystarczające wsparcie ze strony instytucji okołobiznesowych
- Niewystarczający poziom cyfryzacji

Regional Innovation Scoreboard

Mapa 1. Wyniki Regional Innovation Scoreboard 2021 dla regionów.

Źródło: Regional Innovation Scoreboard, 2021.

Tabela 2. Wartości wskaźników uzyskanych w rankingu Regional Innovation Scoreboard w latach 2014-2021 w stosunku do wartości średnich dla EU27 (w każdym roku wartość dla EU27 = 100)

region	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Warszawski stołeczny	71,3	78,7	80,9	81,9	81,4	86,2	88,4	88,1
Małopolskie	56,5	57,5	58,6	62,5	64,4	69,4	70,5	71,1
Dolnośląskie	52,0	53,8	56,0	57,1	57,3	56,8	60,3	64,5
Pomorskie	52,8	54,7	54,5	56,1	58,3	60,0	59,2	63,6
Podkarpackie	51,1	48,7	50,3	53,4	55,2	56,2	59,5	57,0
Lubelskie	41,5	44,0	42,5	46,9	48,0	46,6	49,3	53,0
Łódzkie	45,5	46,9	48,3	50,1	51,3	49,3	51,8	52,8
Wielkopolskie	43,9	46,0	47,4	48,4	49,8	50,3	51,5	52,3
Śląskie	46,0	46,0	46,8	48,0	49,2	49,5	51,6	50,5
Podlaskie	43,3	42,8	44,3	44,1	44,9	44,8	46,8	49,3
Kujawsko-Pomorskie	39,9	39,2	39,6	44,2	47,1	46,8	47,2	49,3
Opolskie	40,2	42,1	43,2	42,7	44,3	44,9	47,2	48,4
Lubuskie	42,7	44,2	42,3	42,2	44,1	45,1	45,2	47,5
Zachodniopomorskie	43,2	45,3	44,6	43,5	46,0	45,0	47,9	47,3
Warmińsko-Mazurskie	36,9	39,7	40,7	39,2	41,2	38,6	41,2	42,5
Świętokrzyskie	35,8	33,6	34,3	38,6	45,0	44,0	41,6	40,7
Mazowiecki regionalny	29,9	32,6	33,5	31,9	32,7	32,3	31,5	36,3

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych udostępnionych pod adresem <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45898>.

Tabela 1. Wartości polskich regionów NUTS2 w rankingu Regional Innovation Scoreboard 2021 w stosunku do wartości średnich dla UE

Region	Wartość w roku 2021 w stosunku do średniej wartości EU 2014	Wartość w roku 2021 w stosunku do średniej wartości EU 2021	Klasyfikacja regionu w 2021 r.
Warszawski stołeczny	101,2	88,1	Moderate innovator
Małopolskie	81,7	71,1	Moderate innovator -
Dolnośląskie	74,1	64,5	Emerging innovator +
Pomorskie	73,0	63,6	Emerging innovator +
Podkarpackie	65,5	57,0	Emerging innovator +
Lubelskie	60,8	53,0	Emerging innovator +
Łódzkie	60,7	52,8	Emerging innovator +
Wielkopolskie	60,0	52,3	Emerging innovator +
Śląskie	58,0	50,5	Emerging innovator
Podlaskie	56,6	49,3	Emerging innovator
Kujawsko-Pomorskie	56,6	49,3	Emerging innovator
Opolskie	55,6	48,4	Emerging innovator
Lubuskie	54,6	47,5	Emerging innovator
Zachodniopomorskie	54,3	47,3	Emerging innovator
Warmińsko-Mazurskie	48,8	42,5	Emerging innovator
Świętokrzyskie	46,8	40,7	Emerging innovator
Mazowiecki regionalny	41,7	36,3	Emerging innovator

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych udostępnionych pod adresem <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45898>.

Ranking za rok 2021 pozycjonuje województwo kujawsko-pomorskie na 213 pozycji wśród 240 badanych regionów (22 kraje UE oraz 4 kraje spoza UE). Gdyby uwzględnić tylko 22 kraje UE, dla których wyliczono wynik dla poziomu regionalnego, kujawsko-pomorskie lokowałoby się na 183 pozycji wśród 210 regionów. W stosunku do poprzednich lat (od roku 2014) jest to najwyższa pozycja kujawsko-pomorskiego. W odniesieniu do 240 regionów poprzednio lokowało się od 215 do 224 pozycji, a w odniesieniu do 210 – od 187 do 194). Ranking za 2021 roku lokuje kujawsko-pomorskie na 11 miejscu wśród 17 polskich regionów. Podkreślić jednak należy bardzo nieduże zróżnicowania w ocenie większości polskich regionów. Z perspektywy całej UE, wszystkie polskie regiony poza warszawskim stołecznym i małopolskim oraz dolnośląskim i pomorskim, są postrzegane na bardzo podobnym (obiektywnie – niskim), poziomie. Kujawsko-pomorskie, ułokowane na pozycji 213. bardzo nieznacznie ustępuje: podlaskiemu (212), śląskiemu (210), wielkopolskiemu (208), łódzkiemu (207), lubelskiemu (205), ale też tylko minimalnie wyprzedza: opolskie (217), lubuskie (221), zachodniopomorskie (222), warmińsko-mazurskie (224), świętokrzyskie (225).

Ranking Indeks Millenium

Tabela 4. Wartości indeksu w rankingu Indeks Millenium – Potencjał Innowacyjności Regionów dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz województw sąsiednich

województwo	Indeks Millenium	2016	2017	2018	2019	2020
Kujawsko-pomorskie	Wartość indeksu w pkt.	41	44	41	44	45
	Pozycja w rankingu	12	11	12	11	12
Pomorskie	Wartość indeksu w pkt.	64	65	63	62	64
	Pozycja w rankingu	4	4	4	4	4
Warmińsko-mazurskie	Wartość indeksu w pkt.	34	35	34	36	36
	Pozycja w rankingu	14	15	14	14	14
Mazowieckie	Wartość indeksu w pkt.	96	98	95	99	99
	Pozycja w rankingu	1	1	1	1	1
Łódzkie	Wartość indeksu w pkt.	53	55	53	54	55
	Pozycja w rankingu	8	8	8	7	6
Wielkopolskie	Wartość indeksu w pkt.	56	60	54	54	55
	Pozycja w rankingu	5	5	7	8	7

Źródło: Indeks Millennium 2020 – Potencjał Innowacyjności Regionów

Wydajność pracy:
wartość dodana brutto wygenerowana przez jednego zatrudnionego (w tys. zł)

Wydatki na badania i rozwój (B+R):
relacja wydatków w obszarze B+R do PKB (w %)

Edukacja policealna:
liczba studentów na 10 tys. mieszkańców

Pracujący w badaniach i rozwoju (B+R):
w sektorze przedsiębiorstw na 1000 osób aktywnych zawodowo

Liczba wydanych patentów:
Średnia arytmetyczna z 3 ostatnich lat na 1 mln mieszkańców

Źródło: Indeks Millennium 2020 – Potencjał Innowacyjności Regionów

Obydwa rankingi wskazują, że województwo kujawsko-pomorskie to obszar charakteryzujący się niskim poziomem innowacyjności, o czym świadczą:

- niski udział przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną w ogólnej liczbie przedsiębiorstw
- niskie nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 osobę aktywną zawodowo
- niski udział nakładów na działalność innowacyjną regionalnych przedsiębiorstw w nakładach krajowych ogółem
- niski udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych/ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w wartości sprzedaży wyrobów ogółem
- niski udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przedsiębiorstwach
- stosunkowo niewielka ilość patentów udzielonych przez UPRP regionalnym podmiotom

Dostępne/najczęściej wykorzystywane wskaźniki statystyczne GUS dotyczące potencjału innowacyjnego, dotyczą:

- Nakładów na działalność B&R (wielkość, wielkość pc, jako %PKB)
- Pracujących w działalności B&R (EPC, jako % ogółem)
- Udzielonych patentów i praw ochronnych

CEL GŁÓWNY RIS3 2021+

Wzmocnienie konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego

CELE STRATEGICZNE

Obszar GOSPODARKA	Obszar EDUKACJA	Obszar NAUKA	Obszar KOPERTA CYFROWA	Obszar ZARZĄDZANIE
I. Ukształtowanie regionalnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności	II. Ukształtowanie innowacyjnych i kreatywnych postaw społeczeństwa	III. Ukształtowanie sektora nauki jako zaplecza innowacyjnej gospodarki	IV. Podnoszenie poziomu innowacyjności województwa poprzez cyfryzację	V. Podnoszenie kompetencji w sferze zarządzania rozwojem innowacyjnej gospodarki

CELE OPERACYJNE

I.1 Rozwój innowacyjności i powiązań sieciowych przedsiębiorstw	II.1 Rozwój innowacyjnej edukacji	III.1 Rozwój potencjału naukowo-badawczego na rzecz innowacyjnej gospodarki	IV.1 Utworzenie Regionalnego Hubu Cyfrowego	V.1 Poprawa kompetencji w obszarze administracji
I.2 Wzmocnienie oddziaływania sieci instytucji otoczenia biznesu	II.2 Rozwój kształcenia kadr dla innowacyjnej gospodarki	III.2 Rozwój wysoko zaawansowanych badań naukowych	IV.2 Gospodarka 4.0	V.2 Poprawa kompetencji w obszarze prowadzenia działalności gospodarczych
	II.3 Kształtowanie postaw proinnowacyjnych, kreatywności i promocja RIS3 2021+		IV.3 System wspierania innowacyjności poprzez rozwiązania IT	

Przedsięwzięcia RIS3 2021+

Schemat ustaleń RIS3 2021+

**mierzalny
wymiar
realizacji
celu
głównego**

1. Osiągnięcie do roku 2029 statusu umiarkowanego innowatora zgodnie z rankingiem Regional Innovation Scoreboard
2. Osiągnięcie minimum 9. miejsca w kraju pod względem poziomu innowacyjności do roku 2029

Przedsięwzięcia *RIS3 2021+*

- Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego
- System akredytacji instytucji otoczenia biznesu
- Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie
- Programy akceleratorne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami
- Regionalny Hub Cyfrowy
- Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji
- Pakiet Gospodarka 4.0
- Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych
- Pakiet Klastry
- Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji
- Program animatorów współpracy
- Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných
- Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej
- Program Certyfikacja Żywności

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji	
Cel strategiczny RIS3 2021+		CEL STRATEGICZNY II. Ukształtowanie innowacyjnych i kreatywnych postaw społeczeństwa	
II.2.4. Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanых			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
Wąskie gardła rozwoju innowacyjności, na które oddziałuje realizacja przedsięwzięcia		<ul style="list-style-type: none"> Niedostosowanie kierunków kształcenia wyższego do potrzeb innowacyjnej gospodarki Niski poziom innowacyjności firm z sektora MŚP 	
Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie polega na stworzeniu systemu dotacji dla uczelni wyższych mających swoją siedzibę na terenie województwa na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe. Priorytetowo należy traktować kierunki powiązane z kształceniem kadr w zawodach powiązanych z regionalnymi IS. Lider przedsięwzięcia zostanie zobowiązany do cyklicznej identyfikacji „kierunków przyszłościowych” – zarówno na podstawie analiz prognoz rozwoju gospodarki, jak i korzystając ze współpracy ze środowiskiem akademickim i z przedsiębiorcami. Jako przyszłościowe kierunki kształcenia, należy rozumieć te, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy, ale jednocześnie przyczynią się one do wzrostu gospodarki regionu poprzez oddziaływanie na branżę stanowiącą regionalne lokomotywy rozwoju. Następnie podjęte zostaną działania zmierzające do uruchomienia tych kierunków na regionalnych uczelniach lub zwiększenia ilości miejsc na wskazanych kierunkach. Wyniki identyfikacji „kierunków przyszłościowych” powinny być każdorazowo opiniowane przez Radę Gospodarczą, której pozytywna opinia powinna być decydująca dla uruchomienia danego kierunku.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.			
Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	3 000 000,00 – 4 000 000,00 PLN ⁷⁰	Priorytet przedsięwzięcia:	 Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.		
Termin rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia określony w Programie rozwoju gospodarczego			
Termin rozpoczęcia			
2023			

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji	
Cel strategiczny RIS3 2021+		CEL STRATEGICZNY I. Ukształtowanie regionalnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności	
II.2.5. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
Wąskie gardła rozwoju innowacyjności, na które oddziałuje realizacja przedsięwzięcia		<ul style="list-style-type: none"> Niedostosowanie zaplecza naukowego oraz zaplecza badawczo-rozwojowego do potrzeb sfery przemysłowo-usługowej Słabe powiązanie sfery nauki z gospodarką Niskie nakłady na prace badawczo-rozwojowe 	
Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 302 - Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej. Celem porozumienia jest współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju Polski Północno-Wschodniej przy wykorzystaniu potencjałów endogenicznych województw kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego i północnej części mazowieckiego. Przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców tych regionów. W szczególności projekt dotyczy działań badawczo-wdrożeniowych z zakresu: środowiska (zwłaszcza ochrony wód), zdrowia człowieka (choroby cywilizacyjne, polityka prozdrowotna), żywności i zasobami rolnym (żywność funkcjonalizowana) oraz eko-energii (biomasa) – prowadzonych przez uczelnie działające na obszarze Polski Północno-Wschodniej. Cel ten zostanie osiągnięty przez wspólną realizację projektów B+R oraz aplikację wyników do gospodarki każdego z uczestniczących regionów.			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Realizacja projektu B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej.			
Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	3 000 000,00 - 5 000 000,00	Priorytet przedsięwzięcia:	 Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła.		
Termin rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia określony w Programie rozwoju gospodarczego			
Termin rozpoczęcia			
2023			

Identyfikacja Inteligentnych Specjalizacji

Inteligenta specjalizacja, to dziedzina gospodarki łącząca następujące cechy:

- jest charakterystyczna dla danego obszaru
 - bazuje na jego specyficznych walorach (walory środowiska ale też tradycja gospodarcza danego obszaru)
 - ma „miejscowe” zaplecze naukowo-badawcze
- wykazuje dużą zdolność do wytwarzania/implementacji rozwiązań innowacyjnych a więc w efekcie – dla danego obszaru:
 - stanowi priorytet w zakresie wsparcia badań oraz wsparcia przedsiębiorców
 - wpływa na poziom szeroko rozumianej nowoczesności gospodarki danego obszaru – sprzyja unowocześnianiu gospodarki danego obszaru
 - kształtuje wizerunek gospodarki tego obszaru
 - ma szczególnie duży wpływ na kształtowanie konkurencyjności tego obszaru

Cechy szczególne inteligentnych specjalizacji:

- dotyczą produktów, usług, technologii, organizacji pracy
- występuje bezpośrednio i wzajemnie stymulujące powiązanie obszarów gospodarki i nauki (wymagany jest odpowiedni potencjał zarówno podmiotów gospodarczych jak i nauki)
- angażuje relatywnie dużą liczbę interesariuszy (potencjał oraz zdolność do sieciowania)
- stanowi „specjalizację” danego obszaru w rozumieniu przewag wynikających z unikatowości
- jest wyłaniana w specyficzny sposób i może podlegać zmianom

Identyfikacja Inteligentnych Specjalizacji

Proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji jest dynamiczny i angażuje partnerów gospodarczych, naukowych, administrację, społeczeństwo obywatelskie. Komisja Europejska oczekuje permanentnej weryfikacji regionalnych inteligentnych specjalizacji

Decyzje dotyczące inteligentnych specjalizacji nie są podejmowane odgórnie. IS są wyłaniane przez ogół interesariuszy innowacyjnego rozwoju (gospodarka, nauka, administracja) i dotyczą działalności już funkcjonujących w regionie, których rozwój zapewni: tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych, zwiększenie wartości dodanej gospodarki i podniesienie jej konkurencyjności na arenie międzynarodowej

IS to priorytety gospodarcze w obszarze B+R+I – mają na celu skupienie/koncentrację interwencji

Identyfikacja Inteligentnych Specjalizacji

Na podstawie <https://krajoweinteligentnespecjalizacje.pl> oraz smart.gov.pl

Inteligentna Specjalizacja to koncepcja Komisji Europejskiej odnosząca się do wdrażania polityki innowacyjnej regionów i krajów Unii w oparciu o strategię RIS3. Obowiązuje od ponad dekady – wywodzi się ze Strategii Europa 2020 („wzrost inteligentny, wzrost zrównoważony, wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu”)

Strategie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3), czyli zintegrowane, lokalnie definiowane programy transformacji gospodarczej, które spełniają następujące kryteria:

- pozwalają skoncentrować wsparcie prowadzonej polityki rozwoju na kluczowych wyzwaniach i potrzebach w zakresie rozwoju opartego na wiedzy,
- wykorzystują mocne strony i przewagi konkurencyjne danego kraju/regionu oraz jego potencjał
- sprzyjają innowacjom technologicznym i praktycznym, stymulują inwestycje sektora prywatnego
- prowadzą do pełnego zaangażowania interesariuszy, zachęcają do innowacyjności i eksperymentowania
- są oparte na obiektywnych danych i dowodach i zawierają solidne systemy monitorowania i oceny

Identyfikacja Inteligentnych Specjalizacji

Jednym z najważniejszych zadań w procesie zarządzania inteligentnymi specjalizacjami, jest weryfikacja ich aktualności

Na potrzeby tworzenia RIS3 2021+ przyjęto założenie, że specjalizacje wyłonione w ramach RIS WK-P 2014-2020 zachowują swoją aktualność i adekwatność do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Założenie to zostało przyjęte na podstawie przeprowadzonych szczegółowych analiz, w tym analizy efektywności wsparcia rozwoju innowacyjności w latach 2014-2020, a także oparte o wnioski i rekomendacje wskazane w wyniku warsztatów z udziałem środowisk naukowych, gospodarczych i administracji.

IS bazujące na wartościach:

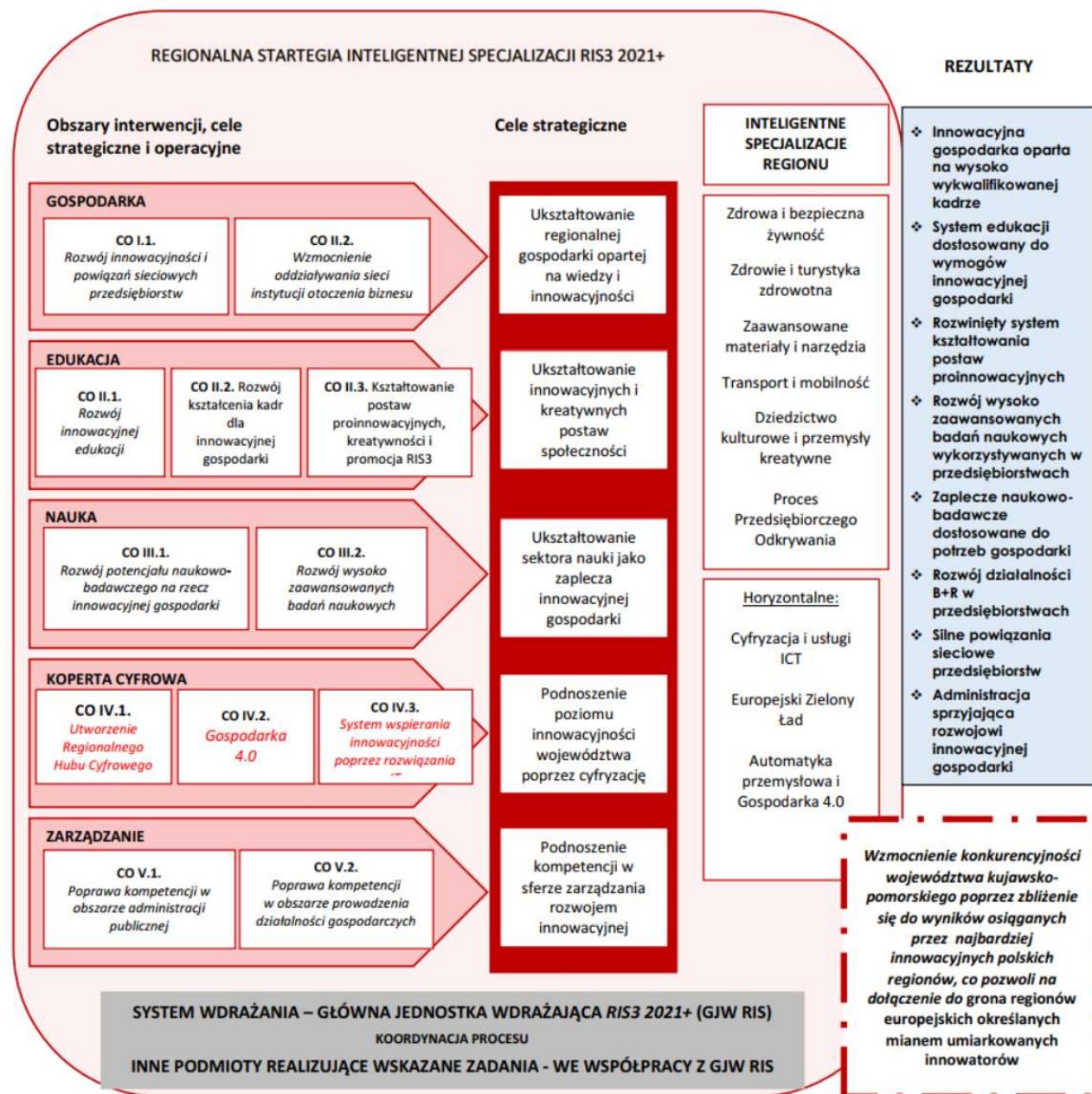
- IS Zdrowa i bezpieczna żywność
- IS Zdrowie i turystyka zdrowotna
- IS Zaawansowane materiały i narzędzia
- IS Transport i mobilność
- IS Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne

IS horyzontalne:

- IS Cyfryzacja i usługi ICT (dotychczas określana jako ICT)
- IS Europejski Zielony Ład (dotychczas określana jako Ekoinnowacje)
- IS Automatyka przemysłowa i Gospodarka 4.0 (dotychczas określana jako Automatyka przemysłowa)

Logika i struktura ustaleń RIS3 2021+

Rysunek 14. Logika i struktura ustaleń RIS3 2021+

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Cele PPO:

- weryfikacja aktualności regionalnych inteligentnych specjalizacji (w praktyce cel jest szerszy – weryfikacja aktualności dokumentu RIS3 2021+),
- optymalizacja efektywności procesu wsparcia rozwoju gospodarczego w obszarach IS, poprzez wypracowywanie rozwiązań w tym zakresie, możliwych do implementacji w polityce rozwoju województwa,
- usprawnianie procesu monitorowania,
- „sieciowanie interesariuszy” – pogłębianie/poszerzanie współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami zainteresowanymi/zaangażowanymi rozwojem w obszarze inteligentnych specjalizacji.

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Najważniejsze założenia (I):

- PPO jest „procesem” – a więc ma charakter ciągły, w generalnych założeniach jest powtarzalny i ma charakter cykliczny
- ustala się konieczność prowadzenia sformalizowanego procesu PPO przez cały okres realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+ (przez cały okres realizacji perspektywy finansowej 2021-2027).
- Przyjmuje się organizację PPO jako procesu trwającego przez rok i składającego się z sekwencji logicznie powiązanych i następujących po sobie – ściśle określonych działań. Corocznie zrealizowany będzie cykl zaplanowanych działań mających na celu: analizę dotąd wyłonionych IS i zweryfikowanie hipotezy o konieczności zmian regionalnych IS – zarówno poprzez usunięcie IS, która straciła swoją rangę, jak też wprowadzenia do kategorii IS nowego(ych) zagadnień (ewentualne wyłonienie nowych IS). Oznacza, to że wprawdzie cały jeden cykl PPO potrwa rok, jednak będzie składał się z bardzo licznych aktywności poszczególnych interesariuszy.
- Uczestnikami PPO będą wszyscy chętni do udziału w nim interesariusze innowacyjnego rozwoju, którzy będą pracować w ramach:
 - „grup roboczych ds. danej IS”
 - paneli eksperckich – „ogólnym” i „specjalistycznym”.

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Najważniejsze założenia (II) - Grupy robocze

- Stałą grupę roboczą ds. danej IS tworzą interesariusze danej IS, pracujący na rzecz diagnozowania stanu i formułowania potrzeb rozwojowych danej IS
- Grupy pracują intensywnie i spotykają się regularnie – 6-krotnie w ciągu roku.
- Każda z grup powinna liczyć nie mniej niż 10 przedstawicieli, wyłanianych spośród środowiska gospodarczego, naukowego i instytucji działających w danej dziedzinie (inteligentnej specjalizacji), ale ich formuła będzie otwarta i umożliwi udział dodatkowym podmiotom chętnym do pracy w danej grupie. Dopuszcza się udział ekspertów zewnętrznych
- Grupą kieruje „lider”
- Wśród zadań, które mogą być powierzane danym grupom roboczym (i powinno się dążyć do realizacji tego założenia w jak najszerszym zakresie) mogą być np.:
 - Tworzenie założeń i przygotowywanie projektów ukierunkowanych dla zaspokojenia potrzeb interesariuszy danej specjalizacji (np. w zakresie kształcenia kadr – na poziomie szkół branżowych, średnich, wyższych ale także centrów kształcenia dorosłych lub specjalistycznych kursów).
 - Podejmowanie wspólnych działań na rzecz promocji krajowej i zagranicznej produktów i usług podmiotów działających w ramach danej grupy roboczej IS (internacjonalizacja produktów i usług, budowanie marki).
 - Możliwa jest realizacja niektórych zadań z zakresu monitorowania

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Najważniejsze założenia (II) - Grupy robocze

- **Rola lidera** - pracę grupy roboczej organizuje wyłoniony w trybie konkursu **opiekun/lider danej IS**. Liderowi każdej IS powierza się zadania związane z rozwojem danej IS - wskazuje zakres zadań który mają realizować na rzecz jej rozwoju wraz z przypisaniem środków na to zadanie. Zadania lidera to:
 - prowadzenie „grupy roboczej ds. danej IS” oraz dbałość o rozwój danej IS, zarówno w aspekcie diagnozowania jej potrzeb, jak też proponowania możliwości podejmowania wsparcia.
 - reprezentowanie interesów oraz organizacja prac grupy roboczej w ramach danej IS w PPO.
 - uczestnictwo w realizacji zadań z zakresu monitorowania RIS3 2021+ (zwłaszcza w zakresie analiz eksperckich). Dopuszcza się powierzanie liderom tych zadań.

Aczkolwiek opiekunowie/liderzy IS zostaną wyłonieni w postępowaniu konkursowym, wydaje się że szczególnie predestynowane do pełnienia takiej roli są organizacje zrzeszające podmioty działające w danym obszarze, przede wszystkim ich klastry lub wyspecjalizowane IOB.

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Najważniejsze założenia (III) – Panel ekspercki ogólny:

- Panel ekspercki „ogólny” - szerokie gremium interesariuszy procesów innowacyjnego rozwoju województwa, reprezentujący zróżnicowane środowiska w ramach których powinni pełnić rolę „ambasadorów innowacyjnego rozwoju”, a jednocześnie przekazujących oczekiwania i potrzeby środowisk, które reprezentują. Rolą panelu eksperckiego ogólnego powinno być szeroko rozumiane doradzanie i opiniowanie w zakresie innowacyjnego rozwoju województwa, a więc zagadnienia szerszego niż innowacyjna gospodarka, ale tworzącego kontekst dla rozwoju innowacyjnej gospodarki, w tym regionalnych IS.
- Panel ekspercki ogólny pracuje na posiedzeniach plenarnych organizowanych 2-krotnie w ciągu roku. Panel ekspercki ogólny liczyć będzie co najmniej kilkudziesięciu (maksymalnie od 100 do 150) ekspertów, wywodzących się z (reprezentujących) instytucji badawczo-rozwojowych, instytucji wsparcia innowacji, instytucji wsparcia biznesu, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, klastrów itp., a więc składający się z osób posiadających przedmiotową wiedzę na temat innowacji oraz regionu – specjalistów ds. społeczno-ekonomicznych, ekspertów ds. innowacji oraz regionalistów.
- Podmioty te zostaną wytypowane w ramach próby reprezentatywnej, według proponowanej struktury: reprezentanci przedsiębiorców – 50%, reprezentanci administracji publicznej – 10%, reprezentanci uczelni wyższych i środowiska naukowo-badawczego – 30%, przedstawiciele społeczności województwa, konsumentów – 10%.

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Najważniejsze założenia (IV) – Panel ekspercki specjalistyczny:

- Panel ekspercki „specjalistyczny” – wąskie gremium interesariuszy procesów innowacyjnego rozwoju województwa, tworzony przez niekwestionowane autorytety środowiska naukowego, gospodarczego oraz administracji – posiadający szeroką wiedzę nie tylko na temat regionalnych IS, ale także szerokiego kontekstu rozwoju innowacyjnej gospodarki. Podstawowym zadaniem panelu eksperckiego specjalistycznego będzie wyrażanie rekomendacji na temat zasadności weryfikacji listy regionalnych IS (zachowania stanu dotychczasowego, zniesienia danej IS lub dodania nowej IS, poszerzenia lub zawężenia zakresu istniejących IS). Zadanie to jest wykonywane na podstawie wiedzy i analiz eksperckich wykonanych na podstawie przesłanek wywiedzionych z bliskiej współpracy z grupami roboczymi ds. IS oraz postulatów zgłaszanych przez panel ekspercki ogólny.
- Panel ekspercki specjalistyczny pracuje na posiedzeniach plenarnych organizowanych 4-krotnie w ciągu roku. Panel ekspercki specjalistyczny liczyć będzie od 15 do 20 ekspertów, przy czym co najmniej po 30% składu stanowić będą przedstawiciele środowiska gospodarczego oraz środowiska nauki/szkolnictwa wyższego/sektora badawczo-rozwojowego.

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Najważniejsze założenia (V) – Rundy warsztatowe

- Zaplanowane, cykliczne, moderowane spotkania interesariuszy procesu (grup roboczych oraz paneli eksperckich).
- Będą służyły podsumowaniu prac prowadzonych przez interesariuszy i będą okazją do bezpośredniego spotkania i wymiany myśli uczestników procesu. Niektóre rundy warsztatowe będą wspólne dla grup roboczych oraz paneli eksperckich.
- Rundy warsztatowe będą także służyły zapoznawaniu uczestników z wynikami procesu monitorowania RIS3 2021+. Runda warsztatowa rozpoczynająca proces w danym roku zostanie poprzedzona aktualizacją diagnozy stanu rozwoju województwa w aspektach istotnych dla IS, w tym także analizą monitorującą stan realizacji działań na rzecz IS (w tych aspektach, dla których dostępność danych pozwoli na dokonanie analiz – w początkowym okresie danego roku będą to informacje cząstkowe).

Tabela 14. Modelowy schemat organizacji pracy w ramach rund warsztatowych

Grupa/panel	Runda warsztatowa					
	I (styczeń - luty)	II (marzec-kwiecień)	III (maj – czerwiec)	IV (lipiec – sierpień)	V (wrzesień – październik)	VI (listopad – grudzień)
Panel ekspercki ogólny		X			X	
Panel ekspercki specjalistyczny		X	X		X	X
Grupa robocza ds. danej IS (I)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (II)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (III)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (IV)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (V)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (VI)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (VII)	X	X	X	X	X	X
Grupa robocza ds. danej IS (VIII)	X	X	X	X	X	X

Założenia systemu monitorowania

Monitorowanie procesów rozwoju innowacyjnego jest jednym z kryteriów warunkowości podstawowej

Główne założenia systemu monitorowania:

- zapewnienie ciągłości realizacji procesu monitorowania,
- zabezpieczenie środków finansowych na przeprowadzenie niezbędnych badań i analiz,
- bazowanie na ocenie nie tylko wskaźnikowej ale także kompleksowej ocenie eksperckiej ujmującej zmiany jakościowe związane z trendami rozwoju, niewymierne za pomocą wskaźników,
- zaangażowanie w proces monitorowania szerokiego grona interesariuszy, np. wykonywanie analiz eksperckich.

System monitoringu obejmuje:

- monitorowanie wskaźników
- monitorowanie nakładów
- oceny/analizy eksperckie zagadnień problemowych
- ocena stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć delegowanych do realizacji w ramach RIS3 2021+

Efektem procesu monitorowania będzie coroczny „Raport monitorujący RIS3 2021+”

Założenia systemu monitorowania

Zakres monitorowania

- Określenie **stopnia zrealizowania/osiągnięcia wskaźników realizacji celów RIS3 2021+**, (to znaczy - jaki status posiada województwo w rankingu Regional Innovation Scoreboard, jaką pozycję zajmuje województwo pod względem poziomu innowacyjności w zakresie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”).
- Określenie **wartości wskaźników produktów** – informacja o bezpośrednich efektach działań na rzecz wsparcia innowacyjności prowadzonego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przez podmioty w tym obszarze funkcjonujące.
- Określenie **wartości wskaźników rezultatu** –szacowanie rezultatów działań (zidentyfikowanych przy określaniu wskaźników produktów) na rzecz wsparcia innowacyjności prowadzonego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przez podmioty w tym obszarze funkcjonujące.
- Określenie **wartości wskaźników nakładu** – a więc informacja o nakładach przeznaczonych na wsparcie innowacyjności prowadzonego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przez podmioty w tym obszarze funkcjonujące.
- Określenie **wartości wskaźników kontekstowych** – zgodnie z tabelą
- Monitorowanie **stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć** wskazanych do realizacji w ramach RIS3 2021+.
- **Analizy eksperckie:**
(...)

Założenia systemu monitorowania

Zakres monitorowania

- Analizy eksperckie:
 - analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE.
 - analiza IS
 - analiza aktywności i skuteczności aktorów inteligentnych specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym

Raport monitorujący będzie także zawierał podsumowanie zbiorcze dla wszystkich analizowanych zagadnień – w tym przede wszystkim formułował wnioski i rekomendacje dla Zarządu Województwa w zakresie potrzeby, możliwości i propozycji podjęcia działań na rzecz poprawy polityki rozwoju innowacyjnego województwa

Podsumowanie

Strategia *RIS3 2021+* jest dokumentem służącym programowaniu działań na rzecz kształtowania nowoczesnej gospodarki (*ale jako dokument planistyczny odróżnia się od pozostałych bardzo dużą elastycznością*)

Pięć obszarów innowacyjnego rozwoju na lata 2021-2027: gospodarka, nauka (B+R), edukacja, cyfryzacja, zarządzanie

RIS3 2021+ nie tylko określa konkretne „zadania do wykonania” ale także formułuje założenia „systemu zarządzania innowacyjnym rozwojem” – poprzez RZECZYWISTE włączenie interesariuszy w:

- weryfikację aktualności inteligentnych specjalizacji,
- proces przedsiębiorczego odkrywania (nie tylko jako „uczestnicy” ale jako „animatory”),
- monitorowanie stanu rozwoju innowacyjnego,

a więc w efekcie – realne włączenie wszystkich zainteresowanych podmiotów w proces decyzyjny dotyczący wsparcia rozwoju gospodarczego.

Aktualny poziom rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego w obszarze innowacyjnej gospodarki jest relatywnie niski (zwłaszcza na tle regionów europejskich) – jednak istnieją obszary, które umożliwiają stosunkowo szybką poprawę tej sytuacji.

Dziękuję za uwagę
